

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 5612
Tarih : 13.10.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye coğrafyasında birçok halkın yaşamasına bağlı olarak farklı dillerin katkısıyla yaratılan tarihsel ve kültürel mirasa rağmen uygulanan yanlış politikalar neticesinde Kürtçe şarkılar ve Kürt ezgi formlarının Türkçeleştirildiği bilinmektedir. Bu nedenle Türkçeleştirilen Kürtçe şarkı ve Kürt ezgi formlarının tespit edilerek kültür tahribatının son bulması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İktüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Lezgin BOTAN
Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye, birçok halkın birlikte yarattığı tarihsel ve kültürel miras nedeniyle çok dilli ve çok kültürlü bir coğrafya olmasına rağmen uygulanan yanlış politikalar neticesinde bugüne kadar birçok halkın kültürü ve dili zarar görmüştür. Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren sürdürülen politikalarda özellikle anadili hedeflenerek ulusların tarihsel birikimleri ortadan kaldırılmıştır. Çünkü bir taraftan başta Kürtçe olmak üzere diğer diller yasaklanırken Türkçe dışında diğer dillerde edebi üretime izin verilmemiş, yerleşim yerlerinin isimleri Türkçeleştirilmiştir. Özellikle Kürtlerin nüfusça çok olmaları ve geniş bir coğrafyaya yayılmaları nedeniyle Kürtçeye yönelik birçok yanlış politikalar uygulanagelmıştır.

Yanlış politikalar kapsamında Kürtlerin elbiselerinden renklerine, halaylarından dinledikleri müziğe, köylerinin isimlerinden, çocuklarının isimlerine kadar başvurulmuş yasaklamalar tarihsel bir gerçektir. AKP iktidarları döneminde birçok defa geçmişte Kürtlere uygulanan yanlış politikaların varlığı kabul edilmiş ve bu politikaların bugün ortadan kalktığı da ifade edilmiştir. Fakat devlet tarafından kabul edilmesine rağmen yanlış devlet politikalarının Kürtlerin diline ve kültürüne verdiği zararın bilançosu hiçbir zaman ortaya çıkarılmamış, bu zararın telafisi amacıyla herhangi bir tedbir alınmamıştır.

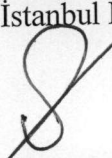
Bu süreçte Kürtlerin yaşadıkları statüsüzlüğün kültürel alandaki bedeli çok ağır olmuştur. Buna bağlı olarak Kürtlerin etnografyası, folkloru ve müziği üzerinde ciddi bir kültür tahribatının yaşandığını söyleyebiliriz. Özellikle Kürtlerin on yıllar öncesinden yazdığı ve bestelediği birçok şarkının ve müzik formunun çalındığı görülmektedir. Türkiye'de yakın zamana kadar akademik çalışmalara da konu olmayan kültürel tahribat, kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle yoğun bir şekilde tartışılmaya başlanmıştır. Özellikle son aylarda sosyal medya üzerinde Türkçeleştirilen Kürtçe şarkılar ve Kürt müzik formları sıklıkla yayınlanmaya başlanmıştır.

Konuyla ilgili yayınlanan makalelerde de Kürtçe şarkıların Türkçeleştirildiği çalışmaların ilkinin Muzaffer Sarısözen'in "Yurttan Sesler" (1952) ve "Türk Halk Musikisi Usulleri" (1962) adlı derlemeler olduğu belirtilmektedir. Sonraki süreçte bunun Ülkü Taşır Şakir'in Kültür Bakanlığı için derlediği "Cumhuriyet'le Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları" adlı kitap ve yine Kültür Bakanlığı'nın 1977 yılında Yaşar Doruk'a derlettiği "Urfa'dan Derlenmiş Türküler ve Oyun Havaları" adlı çalışmayla bir devlet politikasına dönüştürüldüğü ifade edilmektedir. Buna bağlı olarak Kürtlerin yoğunlukta olduğu illerde yapılan derlemelerde yüzlerce şarkının orijinal bağlamından kopararak Türkçeye uydurulduğu bilinmektedir.

Önceleri devletin finansmanı ve organizasyonu ile sürdürülen derleme çalışmaları 1980'li yıllardan sonra İzzet Altınmeşe, Burhan Çaçan, Celal Güzelses, Mukim Tahir, Kel Hamza, İbrahim Tatlıses ve Cemil Cankurt gibi sanatçılar tarafından sürdürülmüştür. Buna bağlı olarak toplumun yakından bildiği ve sevdiği birçok Türkçe şarkı ve müzik formunun Kürtçeye ait olduğu yapılan araştırmalarla ortaya çıkarılmaktadır. Buna göre 1970'li yıllarda bestelenen "Ankara'nın Taşına Bak" şarkısının bile Hasan Zirek'in 1946-47 yıllarında Mehabad Kürt Cumhuriyeti üzerine yazıp bestelediği "Ey Niştiman" adlı şarkıdan uyarlandığı ifade edilmektedir.

Aynı şekilde Şivan Perwer'in "Yek Mûmik" şarkısının İbrahim Tatlıses tarafından "Bir Mumdur İki Mumdur", anonim bir Kürt ezgisi olan "Ax Fadikê"nin İzzet Altınmeşe tarafından "Oy Fadike" ve Horasan Kürtlerin ait anonim bir şarkının Mahsun Kırmızıgül tarafından "Hepimiz Kardeşiz" şeklinde izin alınmadan Türkçeleştirildiği bilinen birkaç örnektir. Kürt müziğine yönelik bu tahribatın sürmesinin temel nedeni Kürtlere yönelik yanlış politikalaradır. Çünkü Kürtlerin varlığının kabul edilmemesiyle kültürel tahribat çalışmaları cesaret bulmuştur. Öyle ki her ne kadar Kürtçe şarkılar ve Kürt müzik formları üzerine çalışmalar yaygınlaşsa da kültürel tahribatın sınırı ve neden olduğu zarar hâlâ bilinmemektedir. Bu nedenle Türkçeleştirilen Kürtçe şarkı ve Kürt ezgi formlarının tespit edilmesi ve kültürel tahribatın son bulabilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılması elzemdir.

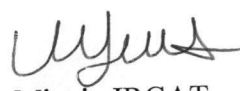

Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

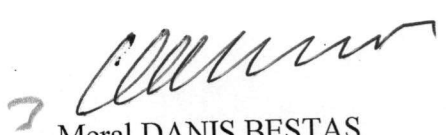

Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

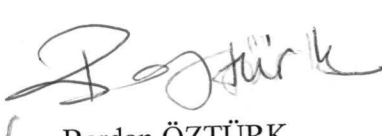

Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

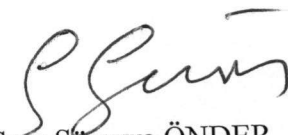

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

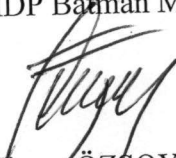

Mahmut TOĞRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

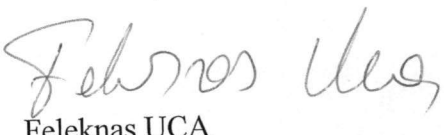

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Adana Milletvekili

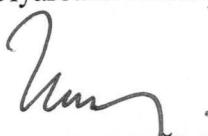

Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

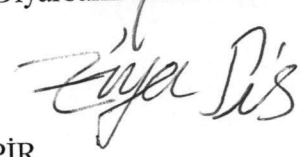

Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

Hıyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

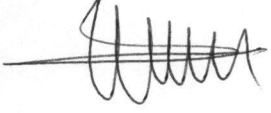

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nihat AKDOĞAN
HDP Hakkari Milletvekili

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili

